

*Грицюк Тетяна Володимирівна,
вчитель хімії ТНВК «Загальноосвітня
школа І-ІІІ ступенів-медичний ліцей
№15, ТЗОШ І-ІІІ ступенів №20,
кандидат біологічних наук.*

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТНВК «ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ – МЕДИЧНИЙ ЛІЦЕЙ №15» ЧЕРЕЗ РЕАЛІЗАЦІЮ STEM – НАВЧАННЯ

Для підготовки підростаючого покоління до життя у високотехнологічному конкурентному світі необхідно розвивати інтерес до науково-технічної творчості, техніки та високих технологій. У багатьох розвинутих країнах світу все більшої популярності набуває STEM-освіта, як перетин науки (Science), технології (Technology), інженерії (Engineering) та математики (Math) [4].

Зараз, можливо як ніколи, освіта повинна бути випереджувальною, що зобов'язує вгадувати тенденції розвитку суспільства в майбутньому. Інновативна науково - технічна система навчання STEM здобуває свою популярність у всьому світі. Саме така освіта повинна навчати дітей вмінню кожен проблему розкласти таким чином, аби послідовними кроками розв'язати її чи у особистому житті, чи в будь-якій професії [1].

STEM - освіта – виклик часу. Вона покликана сформулювати, розвинути в учнів креативне, аналітичне, творче мислення, вміння працювати над проектами в команді, інформаційну грамотність і навички ефективного використання ІКТ. STEM-навчання дозволить зміцнити та вирішити найбільш актуальні проблеми майбутнього. STEM-навчальний план заснований на ідеї навчання учнів із застосуванням міждисциплінарного та прикладного підходу. Замість того щоб вивчати окремо кожен дисципліну, STEM інтегрує їх в єдину схему навчання [4].

У 2013 році в м. Тернополі було створено НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-медичний ліцей №15». Навчання у цьому закладі здійснюється за природничо-математичним напрямом, хіміко - біологічним профілем. Заклад активно співпрацює з ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я.Горбачевського МОЗ України».

Розглянемо деякі шляхи впровадження STEEM – навчання в умовах Нової української школи в Тернопільському НВК «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-медичний ліцей №15».

1) Створення умов профілізації з початкової школи

Теперішні учні початкової школи активно беруть участь у проектній діяльності, яка є найрезультативнішою формою навчально-виховної діяльності педагогів та учнів. Тому слід у 2-4 класах продовжувати практику міні-курсів медичного спрямування («Абетка харчування», «Основи екології»). А також продовжити залучати учнів початкової школи до участі в Міжнародному природничому конкурсі «Колосок». Враховуючи подальше продовження навчання у профільних класах, залучати молодших школярів до проведення найпростіших домашніх експериментів, тобто деякі домашні завдання підсилювати практичною стороною з наступним обговоренням отриманих результатів.

2) Розширення профілю

Враховуючи те, що не всі учні, навчаючись у ліцеї, готові пов'язати свою професію з медициною, можна запровадити ще додатковий навчальний профіль – екологічний. Адже велика кількість вищих навчальних закладів України готує спеціалістів, опираючись на їх екологічні знання. Крім того у ліцеї закладено вагоме підґрунтя для успішної реалізації екологічної освіти. Насамперед це відвідування учнями молодшої школи та старшокласниками факультативних занять «Освіта для стійкого розвитку» (в рамках проекту «Освіта для стійкого розвитку в дії»), а також участь учнів закладу у Міжнародному природничому конкурсі «Колосок», Всеукраїнському біологічному форумі учнівської та студентської молоді «Дотик природи», Національному турі Міжнародного конкурсу молодіжних проектів з енергоефективності «Енергія і середовище», Всеукраїнському конкурсі винахідницьких і раціоналізаторських проектів еколого-натуралістичного напрямку.

3) Застосування технології «Учень-учневі»

У закладі здійснюється допрофільна підготовка для учнів 8-9 класів через поглиблене вивчення біології (4 год в тиждень). З метою популяризації біологічних знань і підготовки до допрофільного навчання запровадити проведення деяких позакласних заходів за участю учнів допрофільних класів для молодших школярів.

4) Подальше впровадження STEM - освіти

Враховуючи немалий досвід реалізації STEM - освіти у закладі через співпрацю з ВНЗ; реалізацію допрофільного навчання, науково-дослідницької діяльності учнів; участі ліцеїстів у Всеукраїнських турнірах, олімпіадах, Наукових пікніках передбачити активну співпрацю вчителів і учнів закладу із науково-демонстраційним освітнім центром «Центр Науки».

5) Поглиблення знань за рахунок відвідування факультативних занять

Навчаючись в ліцеї, учні мають змогу поповнювати і збагачувати свої знання, відвідуючи наступні факультативи:

- ✓ Основ загальної і медичної інформатики (11 кл.);
- ✓ Фізіології людини і тварини (10-11 кл.);
- ✓ Хімія і медицина (10 кл.);
- ✓ Латинська мова (10-11 кл.);
- ✓ Медичні аспекти у біології (11 кл.).

б) Практична підготовка ліцеїстів

Під час профільного навчання передбачено професійні проби для усвідомленого вибору майбутньої професії, тобто під час навчання за певним профілем учні можуть на практиці ознайомитися з конкретною професією, яка відповідає обраному профілю, "випробувати" себе в ній. З цією метою в приміщенні школи планується створення навчально-практичного центру первинної медико-санітарної допомоги, де учні ліцейних класів школи зможуть отримати практичний досвід і стимул до здобуття майбутньої професії.

7) Бінарні уроки

З метою створення у школяра цілісного уявлення про навколишній світ, формування полілінгвального світогляду ширше практикувати проведення

бінарних уроків не лише з профільних дисциплін, а також здійснювати викладання профільних предметів англійською мовою. Крім того вчителям англійської мови пропонувати учням з метою засвоєння медичної англійської термінології працювати з текстами пов'язаними з медичною тематикою.

8) Поліпшення матеріально-технічної бази закладу

Створення сучасного кабінету біології, комп'ютеризація кабінетів[5] хімії та біології, розширення матеріально-технічної бази кабінету хімії, створення хімічної лабораторії для проведення практичних робіт і здійснення досліджень; закласти міні-ботанічний сад з метою ведення наукової, навчальної та освітньої роботи.

9) Науково-дослідна діяльність ліцеїстів

З метою активізації науково-дослідницької діяльності учнів ліцею: запровадити для ліцеїстів 10 класу спецкурс «Основи наукових досліджень», укласти угоду про співпрацю з територіальним відділенням МАНУ, створити Наукове товариство, практикувати проведення конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт ліцеїстів, висвітлювати результати наукових досліджень на сторінках збірки наукових праць учнів ліцею, спонукати учнів до участі у науково-практичних конференціях вищих навчальних закладів міста.

10) Дистанційне навчання

Передбачити дистанційне здобуття профільного навчання у випадку карантину чи хвороби учня, а також навчання дітей з особливими потребами.

Отже, формула сучасної якісної загальної середньої освіти – це виявлення й постійне відстеження рівня розвитку природних обдарувань дитини через застосування освітніх технологій, індивідуалізацію навчально-виховного процесу – до створення механізмів досягнення учнем високих результатів. Тому профільне навчання в закладі є вимогою часу, адже це один з найважливіших компонентів модернізації загальної середньої освіти. Головними цінностями ТНВК №15 є дитина, культура, творчість, свідомий вільний вибір майбутньої професії.

За правильно організованої навчальної діяльності дитини вона нагромаджує знання не хаотично, а цілеспрямовано, внаслідок чого засвоєння нею наукової інформації утворює певну систему, яка весь час розширюється, збагачується [4]. Саме так відбувається формування наукового світогляду учня. Таким чином, всі види робіт, описані у статті, можна віднести до складових частин STEM-освіти, яка має на меті об'єднувати наукові, технологічні, інженерні, математичні знання для формування й утвердження переконань особистості учня.

Список використаних джерел

1. Гриневич Лілія. Кваліфікація вчителя - найбільший виклик для нас. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/usi-povivni/interview/2017/01/26/liliya-grinevich>.

2. Грицюк Т.В. STEM-освіта та шляхи її впровадження в Тернопільському навчально-виховному комплексі «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-медичний ліцей №15» / Грицюк Т.В. // Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості: матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 5-6 квітня 2016 року, м. Тернопіль – м. Кременець. – К.: Інститут обдарованої дитини, 2016. – С. 25 – 31.

3. Олексюк О. Р. Елементи STEM-освіти у початковій школі / О. Р. Олексюк // STEM-освіта та шляхи її впровадження в навчально-виховний процес: збірник матеріалів I регіональної науково-практичної веб-конференції, Тернопіль, 24 травня 2017 р. – Тернопіль: ТОКІШПО, 2017. – С. 136 – 139

4. Олексюк О. Р. Психолого-педагогічні аспекти впровадження STEM-освіти у навчальних закладах / О. Р. Олексюк // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи. Збірник тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 9 – 10 листопада, 2017). – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. – № 1. – С. 56–60

5. Oleksiuk, V. Planning and Implementation of the Project “Cloud Services to Each School” / V. Oleksyuk, O. Oleksyuk, M. Berezitskyj // ICT in Education, Research and Industrial Applications: Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Proc. 13-th Int. Conf. ICTERI, 2017 . – P. 372-379.